

МІГРАЦІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ПОВОЄННОЇ УКРАЇНИ

Сергієнко К. С.

студентка 3 курсу ОР бакалавр
спеціальності 231 «Соціальна робота», ФПСР

Керівник: Кулава К. О.

Ст. викл. кафедри соціальної роботи ФПСР

Проблема міграції студентської молоді є неабияки актуальною в Україні особливо в контексті останніх дев'яти років від початку збройного конфлікту проти України. Її масштаб, причини та наслідки вивчаються багатьма соціологічними інститутами та дослідженнями. Велика частка молодих людей полишили межі країни у пошуках кращого життя, перспектив, переслідуючи при цьому різні цілі та маючи власну мету. Дані процеси мають вагомий вплив на розвиток сучасної та повоєнної України, її економічного потенціалу, оскільки суб'єктами такої міграції є переважно люди з високою працездатністю.

Актуальність даного дослідження полягає у тому, що виїзд студентської молоді, як великої соціально-демографічної групи, є одною із найважливіших проблем сучасної України. Вона потребує ретельних досліджень із боку науковців та чіткого плану дій зі сторони держави.

Для детального вивчення обраного питання визначили спиратись на прес-реліз результатів онлайн-опитування щодо оцінки міграційних процесів та настроїв українців, що проводилось Українським інститутом майбутнього протягом 20–23 березня 2023 року. [2]

Онлайн-опитування було створено за допомогою інтерактивної структурованої анкети, посилання на яку відправлялося потенційним респондентам з бази даних географією всієї України, окрім населених пунктів на

тимчасово невідконтрольних територіях частини Донецької, Запорізької, Луганської та Херсонської областей, окупованої АР Крим. Обсяг вибірки склав 1200 респондентів віком від 18 років.

Тож, 49% респондентів відмічає, що після початку повномасштабного вторгнення закордон виїхала третина населення, що приблизно дорівнює 14 з половиною мільйонів українців. Враховуючи, що в більшій мірі це частка студентів, молодих та зрілих працездатних осіб, наростають ризики: такі як зменшення населення країни, народжуваності – старіння нації. Відбувається процес під назвою «відтік мізків», інтелектуальна міграція, що проявляється у виїзді закордон цвіту нації, обдарованих студентів, молодих вчених, висококваліфікованих робочих кадрів, спеціалістів, здатних підіймати та відновлювати країну. Дане явище призводить до повільного призупинення розвитку культури, технологій, виробництва та падіння економіки. Країна маленькими кроками стає непривабливою для потенційних донорів та інвесторів.

Основними причинами міграції відмічають: 58% – відсутність загального почуття безпеки в Україні, що зумовлено нестабільною ситуацією та постійними потенційними загрозами життю та окупації; 32% втрата роботи – відбувається звільнення працівників, погіршення умов праці, скорочення заробітної плати, що призводить до потреби шукати роботу за кордоном, аби задовольняти хоча б базові потреби; втрата житла – 20%.

Що стосується розвитку молодіжної політики, від 24 лютого велика кількість представників молодіжних рад та центрів: молодіжних працівників і інших стейкхолдерів, втратили можливість стало та злагоджено працювати. У багатьох випадках вони змінили своє місце проживання і відповідно припинили діяльність або ж переформатували свою роботу. Існує велика та комплексна проблема: відсутність безпечного та сприятливого середовища для

життя, роботи та розвитку власного потенціалу у межах країни, де йде війна. [3]

Молодь потребує підтримки фахівців зі сфери молодіжної політики, допомоги у професійному визначенні та забезпеченні психологічно стабільного стану, що призведе до зниження рівня тривожності та допоможе підвищити життєстійкість, самостійність та спроможність брати участь у суспільному житті. Кроком у вирішенні даного питання вбачаємо відновлення зруйнованих та пошкоджених молодіжних центрів, що будуть провадити комплексну діяльність, надаючи актуальні у наш час послуги та програми із реабілітації, ресоціалізації, адаптації та соціалізації, а також допомогу у забезпеченні молодих людей базовими потребами.

Існує і зворотна, позитивна, сторона міграційного процесу, насамперед: українські мігранти наразі мають можливість здобувати іноземну освіту та досвід життя в обраних для життя країнах та спостерігати за інструментами громадської роботи закордоном, а після повернення застосовувати здобуті знання для відновлення повоєнної України. Вертаючись на батьківщину такі фахівці будуть мати простір для розвитку власного потенціалу та втілення інноваційних проєктів, що будуть у попиті.

46% опитаних відмітили, що, на їхню думку, до країни повернеться половина та більше з тих українців, які виїхали після початку повномасштабної війни, а 27%, що повернення від чверті до половини цієї частини населення, переслідуючи такі причини, як: родинні зв'язки (60%), звичний спосіб життя та звичне оточення (46%), безпека (42%), наявність роботи (36%), патріотизм (32%), невдачі у спробах облаштуватися закордоном (27%).

Тож, для зменшення потоків міграційної мобільності студентської молоді уряд має приділяти велику увагу розвитку молодіжної політики – створення та вдосконалення молодіжних центрів, коаліцію громадських організацій,

державних установ та волонтерів, а також якісну підготовку професіоналів із роботи з молоддю – молодіжних працівників, та освіти – як неодмінної складової життя кожної людини та сучасної молоді.

Аби іноземна освіта не здавалась більш привабливою та якісною, необхідно створювати належні високоефективні умови навчання на місцях, що будуть затримувати українських студентів, молодих вчених, вдома та спонукати до плідної дослідницької діяльності в межах України. Необхідною складовою також вважаємо запровадження механізму повернення студентської молоді, активізувавши діяльність щодо захисту прав громадян за кордоном та створення сприятливих умов для реінтеграції тих, хто повертається на батьківщину. Адже необхідно пам'ятати: молодь залишатиметься та повертатиметься в Україну за однієї умови: якщо будуть зміни краще.

Література:

1. Kulava Kateryna. Conceptualization of trafficking in human beings as a global problem/ Modern Science. Moderní věda. Praha. Česká republika, Nemoros. 2021. № 6. С. 66–73. ISSN 2336-498X
2. Пресреліз за результатами опитування щодо оцінки міграційних процесів та настроїв. *Офіційний веб-портал Українського інституту майбутнього* URL: <https://uifuture.org/publications/presreliz-za-rezultatmy-oczinky-migracijnyh-procesiv-ta-nastroyiv/>
3. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Молодь та спорт» – Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Київ, 2022. 139 с.